

Hotărâre nr. 10/15.04.2021

În conformitate cu prevederile art. 192, alin. (1) și art. 217 alin. (1) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, precum și prevederile art. 25 la Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului de Etică și Management Universitar - CEMU, aprobat prin OMEN nr. 4783/2017, Consiliul CEMU a adoptat hotărârea cu privire la sesizarea formulată de doamna Daniela Mitrofan, în calitate de președinte al Asociației Platforma Reset, privind potențiale abateri disciplinare ale domnului Tudorel Toader, rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în ședința din 15.04.2021 cu votul a 8 (opt) din cei 8 (opt) membri prezenți.

Documentele care au stat la baza hotărârii:

1. Sesizarea depusă de doamna Daniela Mitrofan, în calitate de președinte al Asociației Platforma Reset, înregistrată cu nr. CEMU – 193/17.12.2020.

Consiliul de Etică și Management Universitar a constatat următoarele:

Petenta reclamă faptul că în perioada martie – decembrie 2018, domnul Tudorel Toader, ministrul justiției la acel moment, a acordat două interviuri în biroul de rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași”, în ciuda faptului că era autosuspendat. În adresa trimisă CEMU, petenta apreciază faptul că acordarea unui interviu din biroul de rector al UAIC s-a realizat cu încălcarea normelor de etică academică, fiind vorba de abateri de la etica universitară. Mai exact, aceasta arată că ar fi fost încălcate următoarele prevederi ale *Codului de etică al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*:

- Art. 14 alin. (1), lit. h) – „*obținerea, pretinderea sau nerefuzarea unor avantaje necuvenite*”;
- Art. 14 alin. (1) lit. o) – „*folosirea abuzivă a calității de membru al comunității academice*”;
- Art. 14 alin. (1) lit. q) – „*folosirea numelui UAIC, a resurselor umane, financiare sau materiale în scopuri politice partizane*”.

Doamna Daniela Mitrofan s-a adresat Comisiei de Etică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (CEU UAIC) cu privire la aceste potențiale încălcări ale prevederilor instituționale cu privire la etica universitară, printr-o adresă datată 03.02.2020. CEU UAIC s-a pronunțat cu privire la această sesizare prin Hotărârea nr. 30/29.03.2020. Reținem că în cuprinsul hotărârii se precizează în mod explicit că, „*sub aspect formal, se constată că sesizarea conține elementele necesare pentru a putea investi Comisia de Etică*”.

Totuși, CEU UAIC „*a decis, în urma analizei sesizării, cu majoritatea voturilor exprimate de cei prezenți, că se află în situație de conflict de interese care grevează abilitatea membrilor comisiei de a soluționa petiția mai sus indicată, fapt pentru care nu demarează procedura de analiză a sesizării*”. Comisia de Etică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a invocat în acest sens art. 130 alin. (1) lit. a), care prevede stabilirea situațiilor de conflicte de interese și incompatibilități în codul de etică și deontologie profesională universitară, respectiv un paragraf pe care l-am identificat în proiectul de *Metodologie de etică și integritate în procesul de evaluare instituțională a*

universităților din România¹, document care nu a fost adoptat și nu are nicio valoare din punct de vedere juridic:

„Etica relațiilor între membrii comunității academice solicită evitarea legăturilor și pozițiilor care duc la conflicte de interese și incompatibilități de natură să afecteze judecățile, evaluările obiective și acțiunile membrilor comunității și să permită: favoritismul; nepotismul; aplicarea de standarde duble în apreciere / evaluare; acte de persecuție sau de răzbunare”.

Pe de altă parte, CEU UAIC sugerează, citând *Codul de etică și deontologie profesională a personalului de cercetare-dezvoltare*, emis de CNECSDTI la data de 09.07.2019, faptul că această sesizare ar trebui soluționată prin *„transferarea sesizării la structuri instituționale similare din alte ministere, din universități”*.

Argumentarea Comisiei de Etică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, precum și decizia luată sunt lipsite de temei juridic. O comisie de etică universitară se bucură de independență, aceasta fiind certificată de modul în care este constituită, prezentat la art. 306 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011.

„Structura și componența comisiei de etică universitară este propusă de consiliul de administrație, avizată de senatul universitar și aprobată de rector. Membrii comisiei sunt persoane cu prestigiu profesional și autoritate morală. Nu pot fi membri ai comisiei de etică universitară persoanele care ocupă vreuna dintre funcțiile: rector, prorector, decan, prodecan, director administrativ, director de departament sau de unitate de cercetare-dezvoltare, proiectare, microproducție.” (p.11)

Faptul că în acest caz este vorba de rectorul instituției de învățământ superior nu ar trebui să împiedice membrii comisiei de etică să se abțină de la a se pronunța, decât dacă sunt cu adevărat într-o situație de incompatibilitate prevăzută de Legea educației naționale nr. 1/2011, respectiv Codul de Etică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Prin modul în care a fost prezentat procesul de deliberare, acest lucru nu se constată. Astfel, incompatibilitățile reprezintă situații excepționale, particulare, care sunt identificate ca atare. Incompatibilitățile sau conflictele de interese sunt prezentate în cadrul ședinței de către membrii în cauză. Acestea nu se supun la vot, acesta reprezentând o componentă subiectivă, nereglementată de legislație.

De asemenea, organisme la nivel național, precum Consiliul de Etică și Management Universitar, nu se pot exprima într-un caz în absența unui punct de vedere din partea instituției de învățământ superior, în cazul de față fiind vorba chiar de CEU UAIC, conform prevederilor art. 19 din OMEN nr. 4783/2017 privind aprobarea *Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de etică și management universitar*.

¹ http://pe.forhe.ro/sites/default/files/metodologie_etica_consultare.pdf

Concluzii:

Având în vedere cele menționate mai sus, Consiliul de Etică și Management Universitar hotărăște următoarele:

1. În conformitate cu art. 124 alin. (1) lit. c) din LEN 1/2011, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași este obligată de răspunderea publică să respecte politicile de echitate și etică universitară, cuprinse în Codul de etică și deontologie profesională aprobat de senatul universitar.
2. Comisia de Etică din Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași are obligația de a se pronunța cu privire la sesizare depusă de doamna Daniela Mitrofan în data de 03.02.2020.
3. După cum este precizat în Hotărârea nr. 30/29.04.2020, la nivelul CEU UAIC a existat un precedent similar în care Comisia de Etică a invitat experți externi în Comisia de Analiză. Acesta a avut loc în urma Hotărârii CEMU nr. 40/25.07.2019. Prin urmare, există cadrul legal necesar în vederea îndeplinirii atribuțiilor legale ale CEU UAIC.
4. Comisia de Etică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași va oferi un răspuns la sesizarea înaintată de doamna Daniela Mitrofan în data de 03.02.2020 în termen de 30 de zile de la data comunicării prezentei Hotărâri CEMU, conform art. 309 din Legea educației naționale nr. 1/2011.
5. Nerespectarea prezentei hotărâri constituie o încălcare a art. 124 alin. (1) lit. c) din Legea educației naționale nr. 1/2011 și va fi sancționată în conformitate cu art. 125 alin. (1) lit. a) din Legea educației naționale nr. 1/2011.

Președinte al Consiliului de Etică și Management Universitar,
Ciprian Ion Preda